

KONSEP WES-KAAPSE UITBREIDINGSTRATEGIE VIR BESKERMDE GEBIEDE



Western Cape
Government
FOR YOU



CapeNature

KONSEP WES-KAAPSE UITBREIDINGSTRATEGIE VIR BESKERMDE GEBIEDE

Voorgestelde aanhaling

CapeNature. 2024. **2024 Wes-Kaapse Uitbreidingstrategie vir Beskernde Gebiede**. Ongepubliseerde verslag. Kaapstad, Suid-Afrika.

* rig navrae aan wcpaes@capenature.co.za



Western Cape
Government

FOR YOU



Inhoudsopgawe

AFKORTINGS	5
HOOFSTUK 1: INLEIDING	6
1.1 Wes-Kaap Beskernde Gebiede Uitbreiding Strategie Oorsig	6
1.2 Teorie van Verandering	8
1.3 Beginsels van die Wes-Kaapse Uitbreidingstrategie vir Beskernde Gebiede	9
1.4 Doelwitte van die Uitbreidingstrategie vir Beskernde Gebiede van die Wes-Kaap	11
HOOFSTUK 2: WAAROM 'N BESKERMDE GEBIEDE UITBREIDINGSTRATEGIE?	13
2.1 Doel en gewenste uitkoms van die Wes-Kaap Beskernde Gebiede Uitbreidingstrategie	13
2.2 Die Wes-Kaap Beskernde Gebiedsnetwerk	15
2.3 Wes-Kaap Beskernde Gebiedsteikens	17
HOOFSTUK 3: MEGANISMES VIR UITBREIDING VAN BESKERMDE GEBIEDE	21
3.1 Privaatgrondbelegging in bewaring	21
3.2 Openbare of Staatsgrondbelegging	24
3.3 Verkryging van grond deur NGO's	27
HOOFSTUK 4: ADMINISTRATIEWE RAAMWERK	28
4.1 Doeltreffende verklaring van beskernde gebiede	28
HOOFSTUK 5: IMPLEMENTERING VAN DIE WES-KAAPSE BESKERMDE GEBIEDE UITBREIDINGSSTRATEGIE	29
5.1 Sleutelvennote in die implementering van die Wes-Kaap Beskernde Gebiede Uitbreidingstrategie	29
5.2 Beskernde Gebied Implementeringsraamwerk	32
5.3 Beskernde Gebied Bestuursdoeltreffendheid en Administrasie	33
HOOFSTUK 6: VERWYSINGS	35

Lys van tabelle

Tabel 1: Wes-Kaap Beskernde Gebiede Uitbreiding Strategie Doelwitte	9
Tabel 2: Status quo van die Wes-Kaapse Bewaringslandgoed (Maart 2024)	14
Tabel 3: Beskermingsvlakteikens vir die WK PAES 2024 – 2029	14

Lys van figure

Figuur 1: Die beskernde area netwerk van die Wes-Kaap Provinsie vanaf Maart 2024.	12
Figuur 2: MPA's van die kus van die Wes-Kaap, Suid-Afrika.	13

Figuur 3: Die verskillende voorgedyskapvlakke wat aan grond toegeken word op grond van die biodiversiteitswaarde daarvan.19

DRAFT

AFKORTINGS

CBA's	Kritieke Biodiversiteitsgebiede
CBD	Konvensie oor Biologiese Diversiteit
GBF	Wêreldwye Biodiversiteitsraamwerk
DEA&DP	Departement van Omgewingsake en Ontwikkelingsbeplanning
DFFE	Departement van Bosbou, Visserye en die Omgewing
DPPA	Verklaring van Provinsiale Beskermdede Gebiede
DPWI	Departement van Openbare Werke en Infrastruktuur
DRDLR	Departement van Landelike Ontwikkeling en Grondhervorming
ESAs	Ekologiese Ondersteuningsgebiede
GCFR	Groter Kaapse Floristiese Streek
ICMA	Nasionale Wet op Omgewingsbestuur: Wet op Geïntegreerde Kusbestuur
MCA's	Bergopvanggebiede
METT	bestuurseffektiwiteitsinstrumente
MPAs	Mariene Beskermdede Gebiede
NBSAP	Nasionale Biodiversiteitstrategie en Aksieplan
NEM: PAA	Nasionale Wet op Omgewingsbestuur: Wet op Beskermdede Gebiede
NGOs	Nie-regeringsorganisasies
NPAES	Nasionale Uitbreidingstrategie vir Beskermdede Gebiede
PBA	Prioriteitsbiodiversiteitsgebied
PBSAP	Provinsiale Biodiversiteitstrategie en Aksieplan
RLE	Rooi lys van bedreigde ekosisteme
SANBI	Suid-Afrikaanse Nasionale Biodiversiteitsinstituut
SANParke	Suid-Afrikaanse Nasionale Parke
SWSAs	Strategiese Waterbrongebiede
TMF	Table Mountain Fund
WC BSP	Wes-Kaapse Ruimtelike Biodiversiteitsplan
WC PAES	Wes-Kaapse Uitbreidingstrategie Vir Beskermdede Gebiede
WCBA	Wes-Kaapse Biodiversiteitswet
WWF SA	Wêreldwye Fonds vir Natuur Suid-Afrika

HOOFSTUK 1: INLEIDING

1.1 Wes-Kaap Beskermdede Gebiede Uitbreiding Strategie Oorsig

Die formele beskerming van land en waters as beskermdede gebiede bly die hoeksteen van enige biodiversiteitsbewaringsprogram wêreldwyd. Sodra dit verklaar is, word beskermdede gebiede die sterkste en veiligste vlak van statutêre beskerming wat aan grond onder bewaring verleen kan word. Na verklaring, kan die biodiversiteit wat binne daardie terrein voorkom, beskou word as beskerm teen onvanpaste grondgebruik, en die terrein dra dan by tot biodiversiteitsteikens.

Ongeveer 18% (2 328 477 hektaar) (CapeNature, 2024) van die Wes-Kaap Provinsie word geag as beskerm ingevolge die Wet op Nasionale Omgewingsbestuur: Beskermdede Gebiede (No. 57 van 2003) (NEM: PAA). Dit is egter net sinvol as toepaslike gebiede beskerm word en as daardie beskerming die omgewing die vlak van sekuriteit bied wat deur NEM: PAA bedoel is.



Beskermdede gebiede in die Wes-Kaap is histories hoofsaaklik geproklameer in bergagtige landskappe met min tot geen aanvraag vir alternatiewe grondgebruik. Dit het gelei tot 'n onvoldoende verteenwoordiging van die hoogs diverse ekosisteme van die provinsie, met 'n beduidende oorverteenvoording van bergfynbos-ekosisteme en die byna totale uitsluiting van laagland-ekosisteme binne die beskermdede gebiedsnetwerk. Boonop voldoen slegs sowat 40% van die gebiede wat as beskerm geag word onder NEM: PAA ten volle aan hierdie wetgewing. Voldoening aan NEM: PAA vereis dat terreine gereguleer word deur 'n toegewese bestuursowerheid, 'n beskryfde grens, die verifikasie van voortgesette omgewingsekuriteit, en met 'n goedgekeurde beskermdede gebiedsbestuursplan.

Prioriteitsgebiede vir die uitbreiding van beskermdede gebiede in die Wes-Kaap Provinsie word hoofsaaklik ingelig deur Prioriteitsbiodiversiteitsgebied (PBA) kategorieë, soos uiteengesit in die 2023 Wes-Kaapse Ruimtelike Biodiversiteitsplan (2023 WC BSP) (CapeNature, 2023), waar beide die bewaringswaarde van biodiversiteit en die dringendheid vir beskerming oorweeg word. Ruimtelike prioriteitsgebiede vir gefokusde landskapskaal-uitbreiding van beskermdede gebiede word in die Beskermdede Gebiede Uitbreiding-implementeringsplanne aangespreek (sien Afdeling 5.2.1), waar die 2023 WC BSP-doelwitte ooreenstem met die beskikbare hulpbronne, samewerkingsgeleenthede met vennote, terreinspesifieke meganismes vir beskerming en die identifikasie van die toepaslike bestuursowerhede. Die doel van hierdie strategie is dus om die uitbreiding, bewaring, samewerkende en effektiewe bestuur, en billik bestuurde netwerk van beskermdede gebiede in die Wes-

e-skakels

[NEM: PAA](#)

[WC BSP](#)

Kaap Provinsie te lei, op 'n wyse wat lei tot 'n gepaste voorstelling van biodiversiteit en ekosisteme, asook hul funksies en dienste.

DRAFT

1.2 Teorie van Verandering

Die 2024 Wes-Kaap Beskernde Gebiede Uitbreidingsstrategie (WC PAES) word gelei deur 'n teorie van verandering wat die uitkomst toon wat nodig is om die strategie se doelwitte en visie te bereik.



1.3 Beginsels van die Wes-Kaapse Uitbreidingstrategie vir Beskernde Gebiede

Bewaringsteikens en implementeringstrategieë word gedefinieer deur die langtermynvisie vir biodiversiteitsbewaring in die Wes-Kaap Provinsie. Die 2015 tot 2025 Provinsiale Biodiversiteitstrategie en Aksieplan (PBSAP, 2016) bepaal dat: *“Teen 2040 word biodiversiteit, die natuurlike erfenis en ekologiese infrastruktuur gewaardeer, oordeelkundig gebruik, bewaar en gerestoureer en lewer ekosisteemdienste wat die lewensgehalte vir alle mense van die Wes-Kaap Provinsie verbeter.”*

Om hierdie visie te bereik, is dit belangrik dat kollektiewe pogings deur 'n verenigde stel beginsels gerig word en deur verdedigbare wetenskap ondersteun word. Deur 'n teorie van verandering-proses het CapeNature die volgende stel beginsels geïdentifiseer om die uitbreiding van die beskernde gebiedsnetwerk in die Wes-Kaap te rig.

- **Uitbreiding van beskernde gebiede moet binne Prioriteitsbiodiversiteitsgebiede plaasvind.**

Binne die Wes-Kaap Provinsie word Prioriteitsbiodiversiteitsgebiede ruimtelik uitgebeeld op die 2023 Wes-Kaapse biodiversiteitsgebiedekaart (CapeNature, 2023). Alle organisasies wat betrokke is by natuurlike hulpbronbestuur of beskerming binne die provinsie moet hul bedrywighede dienooreenkomstig in lyn bring. Die prioritisering van die verklaring van Beskernde Gebied-eiendom wat nie Prioriteit Biodiversiteitsgebiede is of spesifiek vereis word om ekologiese teikens te bereik nie, word ontmoedig.

- **Verteenwoordiging.**

Nasionaal hersiene bewaringsteikens is per ekosisteem tipe gestel (Skowno en Monyeki, 2021). Ideaal gesproke moet die konfigurasie van gebiede wat die beskernde gebiedsnetwerk vorm verteenwoordigend wees van die volledige reeks biodiversiteit wat in die Wes-Kaap voorkom. Die korrekte ligging van beskernde gebiede word gelei deur sistematiese biodiversiteitsbeplanning en die gevolglike prioriteitsbiodiversiteitsgebiedkaarte. Met 100% doeltreffendheid (hulpbronne en kapasiteit optimaal gebruik), en voldoende habitat wat oorbly vir elke ekosisteem tipe, word beskerming van 'n bykomende 13,3% van die provinsie vereis. Die huidige land-gebaseerde beskernde area netwerk beloop 16,7% van die provinsie.

- **Nie alle hektare is gelyk nie.**

Nie alle beskernde gebiede hektare is ewe belangrik nie. Sekere ekosisteem tipes is beskerm bo en behalwe dit wat nodig is vir die ekosisteem om te bly voortbestaan. Om aktief na te streef na die verdere beskerming van reeds goed beskernde ekosisteme, veral ten koste van onderbeskernde ekosisteme, behoort nie die oormatige verteenwoordiging van ekosisteme op beskernde grond in die provinsie tot gevolg te hê nie. Die beskerming van 'n hektare van 'n onderbeskernde ekosisteem is baie belangriker as die beskerming van 'n hektare van 'n oorbeskernde ekosisteem.

- **Beplan vir wat nodig is en pas bedrywighede daarvolgens in, nie andersom nie.**

Die teikens wat in hierdie 2024 tot 2029 WC PAES gestel is, is gebaseer op:

- a) Ekologiese vereistes uitgebeeld deur die biodiversiteitsdrempels (d.w.s. ekologiese vereistes), en
- b) Multilaterale omgewingsooreenkomste.

Die teikens is ambisieus en vereis vennootondersteuning vir sukses. Bedryfsondersteuning via finansiële hulpbronne, moet verseker word om multi-vennoot organisatoriese aksies in lyn te bring met hierdie strategie. Die teenoorgestelde, dit wil sê die stel van teikens teen 'n bevestigde begroting, moet toegepas word in individuele organisatoriese jaarlikse operasionele planne.

- **Werk saam.**

Sukses berus op samewerkende vennootskappe. Alle vennote betrokke by natuurlike hulpbronbeskerming en bestuur binne die Wes-Kaap Provinsie moet saamwerk om hierdie teikens te bereik. Vennote moet mekaar aanvul om prestasies te maksimaliseer. Die Wes-Kaap Biodiversiteit-Voogdyskap Verwysingsgroep is die toepaslike forum vir die deel van kennis, belyning van doelwitte, koördinerings en samewerking deur die beskermde gebied uitbreiding praktyk gemeenskap van die Wes-Kaap Provinsie.

Beginnel
CapeNature se mandaat is om menslike welstand en die langtermyn-veerkragtigheid van die samelewing en die ekonomie te verseker deur die bewaring van beskermde gebiede, biodiversiteit, ekosisteme, ekosisteedienste en ekologiese infrastruktuur. Sosio-ekonomiese ontwikkeling as 'n beginsel word onderlê deur verbeterde biodiversiteitsbewaring, landskapveerkragtigheid en die ontwikkeling van 'n billike en volhoubare biodiversiteitseconomie.

e-skakels
CapeNature Jaarlikse Prestasieplan 2024/25
PBSAP

DRAFT

1.4 Doelwitte van die Uitbreidingstrategie vir Beskernde Gebiede van die Wes-Kaap

Die doelwitte wat hier beskryf word, ondersteun die doel van die 2024 WC PAES en CapeNature se visie van die bewaring van die natuur vir veerkragtigheid en volhoubaarheid (Tabel 1).

Die 2024 WC PAES, wat die CapeNature se 2015-2019 WC PAES opvolg (CapeNature, 2015), deel die langtermyn, unieke teiken om 60% van die biodiversiteitsdrempels vir alle terrestriële ekosisteme teen die jaar 2030 te beskerm en beoog om 10% van die mariene omgewing teen die jaar 2030 te beskerm.

Tabel 1: Wes-Kaap Beskernde Gebiede Uitbreidingstrategie Doelwitte en doelstellings

DOELWIT 1: Brei die Wes-Kaapse Beskernde Gebiede Landgoed doeltreffend uit deur staats- en privaatgrondbelegging	
Doelwitstelling 1	<ul style="list-style-type: none"> Om privaatgrondbelegging in die bewaring van Prioriteitsbiodiversiteitsgebiede te verseker Om staatsgrond wat geïdentifiseer is vir uitbreiding van beskernde gebiede as sodanig te verklaar. Om 'n effektiewe verklaringsraamwerk te administreer en te implementeer.
Doelwitstelling 2	<ul style="list-style-type: none"> Om samewerkende vennootskappe te vestig en in stand te hou
Doelwitstelling 3	<ul style="list-style-type: none"> Om hefboomfinansiering te gebruik. Om sektorale samewerking te versterk. Om nuwe vennootskappe aan te moedig. Om voldoende hulpbronne vir die uitbreiding van beskernde gebiede toe te ken.
DOELWIT 2: Verseker dat die waardes van beskernde gebiede asook ekologiese integriteit beskerm word deur doeltreffende bestuur en administrasie	
Doelwitstelling 4	<ul style="list-style-type: none"> Om 'n gestandaardiseerde, samehangende uitbreidingsraamwerk vir beskernde gebiede te implementeer.
Doelwitstelling 5	<ul style="list-style-type: none"> Om beskernde gebieds regulasies vir behoorlike administrasie te implementeer. Om te verseker dat beskernde gebiede se waardes en integriteit doeltreffend bestuur word.

Die doelwitte van die strategie word ondersteun deur 'n implementeringsraamwerk wat die benadering struktureer en strategiese implementering van beskermde gebieds uitbreiding deur verskeie sleutelorganisasies verseker. Die raamwerk verskaf leiding rakende die ontwikkeling van Beskermde Gebiede Uitbreidingstrategie Implementeringsplanne gefasiliteer deur CapeNature in vennootskap met die relevante sleutelrolspelers om effektiewe implementering van prioriteite en die doeltreffende gebruik van beskikbare hulpbronne te verseker deur 'n samewerkende benadering. Die bereiking van hierdie doelwitte is afhanklik van sleutel-bemagtigers soos volgehoue belegging en finansiering, deelname van privaatgrondeienaars, vennootskapsooreenkomste en ondersteuning van nasionale en provinsiale regeringsdepartemente.

DRAFT

HOOFSTUK 2: WAAROM 'N BESKERMDE GEBIEDE UITBREIDINGSTRATEGIE?

2.1 Doel en gewenste uitkoms van die Wes-Kaap Beskermdede Gebiede Uitbreidingstrategie

Die Wes-Kaapse Wet op Biodiversiteit (No. 6 van 2021) (WCBA), erken die unieke biodiversiteit in die Wes-Kaap, Suid-Afrika se internasionale verpligtinge om biodiversiteit te bewaar, die provinsie se afhanklikheid van ekosisteemdienste, die behoefte aan toegang en voordeeldeling, en die behoefte om langtermyn ekologiese veerkragtigheid te verseker. Die doelwitte uiteengesit in Artikel 2(g) van die WCBA is daarop gemik om konsultasie, samewerking, geïntegreerde beplanning, besluitneming en bestuur te bevorder ter ondersteuning van die bewaring en volhoubare gebruik van biodiversiteit, en ekosisteemdienste in die provinsie. Om hierdie doelwitte te bereik, vereis Artikel 39(1) dat die Provinsiale Minister 'n provinsiale strategie vir die uitbreiding van die provinsiale beskermdede gebiedsnetwerk aanvaar, wat kwantitatiewe teikens stel en meganismes vir uitbreiding aanbeveel.

CapeNature se mandaat is om by die Provinsiale Minister gebiede aan te beveel wat tot provinsiale beskermdede gebiede, beskermdede omgewings, bergopvanggebiede of biodiversiteitvoogdyskapgebiede verklaar behoort te word volgens die Provinsiale Beskermdede Gebiede Uitbreidingstrategie, en om biodiversiteitvoogdyskap te bevorder en moontlik te maak. Dit hou verband met die uitbreiding en bestuur van beskermdede gebiede sowel as biodiversiteitsbeplanning en -bewaring buite die beskermdede gebiedsnetwerk.

Die doel en gewenste uitkoms van die WC PAES is belyn met internasionale en nasionale strategiese en beleidsraamwerke. Beskermdede gebiede is sentraal tot die meeste plaaslike, streeks- en globale strategieë vir die bewaring van biodiversiteit (Lockwood *et al.* 2006). Beskermdede gebiede is wêreldwyd noodsaaklik vir die bewaring van die wêreld se biodiversiteit en dra by tot globale doelwitte soos die Konvensie oor Biologiese Diversiteit (CBD). Die konvensie is 'n wêreldwye regsinstrument vir die bewaring en volhoubare gebruik van biologiese diversiteit en sy komponente en het ten doel om biodiversiteit te beskerm, innovasie te ondersteun en die regverdige verdeling van voordele te verseker.

Suid-Afrika is 'n ondertekenaar van die CBD en die gepaardgaande Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework (GBF) ná die 15^{ste} Konferensie van partye van die CBD in 2022 aangeneem. Die republiek is daartoe verbind om sy bewaringsgebiede uit te brei en te verbeter tot die maksimum moontlik binne sy nasionale vermoëns en omstandighede.

Die GBF-teikens wat 'n direkte invloed het op die uitbreiding van beskermdede gebiede is:

Doelwit 2: Beoog om te verseker dat teen 2030 ten minste 30 persent van gebiede met gedegradeerde land-, binnewater-, kus- en mariene ekosisteme onder effektiewe herstel is, ten einde biodiversiteit en ekosisteemfunksies en -dienste, ekologiese integriteit en konektiwiteit te verbeter.

Doelwit 3: Beoog om te verseker dat teen 2030 minstens 30% van land-, binnelandse water-, kus- en mariene gebiede, veral gebiede van besondere belang vir biodiversiteit en ekosisteemfunksies en -dienste, effektief bewaar en bestuur word. Dit word bereik deur ekologies verteenwoordigende, goed-verbonde en billik beheerde stelsels van

beskermdede gebiede en ander doeltreffende gebiedsgebaseerde bewaringsmaatreëls toe te pas (CBD, 2022).

Teiken 8: Minimaliseer die impak van klimaatsverandering en oseaanversuring op biodiversiteit en verhoog die veerkragtigheid daarvan deur mitigering, aanpassing en ramprisikoverminderingsaksies, insluitend deur natuurgebaseerde oplossings- en/of ekosisteemgebaseerde benaderings, terwyl negatiewe impakte tot die minimum beperk word en positiewe impakte van klimaatsaksie vir biodiversiteit bevorder word.

Teiken 12: Verhoog die gebied en kwaliteit en konnektiwiteit van, toegang tot en voordeel uit groen en blou ruimtes in stedelike en digbevolkte gebiede volhoubaar aansienlik, deur die bewaring en volhoubare gebruik van biodiversiteit te hoofstroom, en verseker biodiversiteit-inklusiewe stadsbeplanning, die bevordering van inheemse biodiversiteit, ekologiese konnektiwiteit en integriteit, en deur die verbetering van menslike gesondheid en welstand en verbinding met die natuur en deur by te dra tot inklusiewe en volhoubare verstedeliking en die verskaffing van ekosisteemfunksies en -dienste.

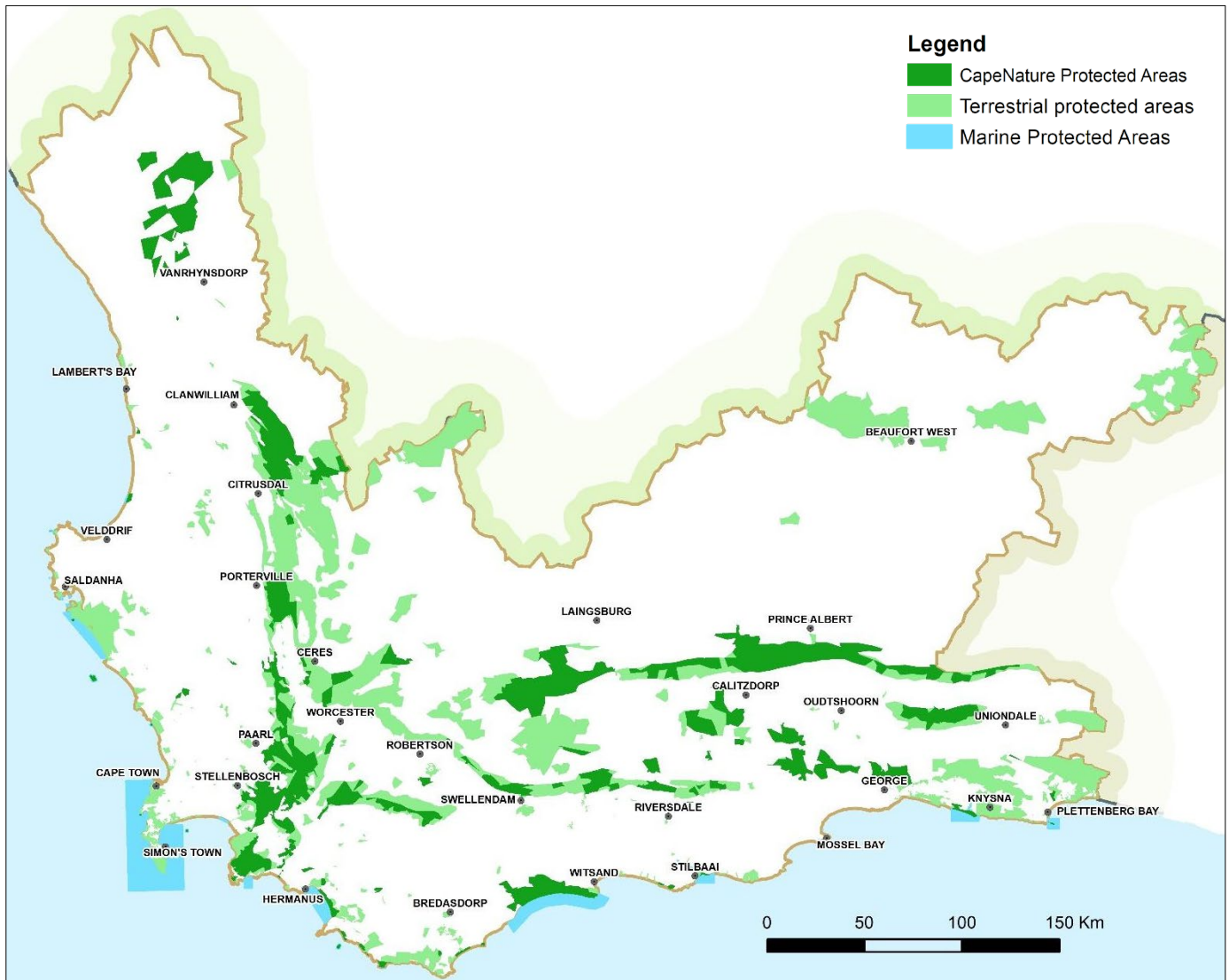
Hierdie WC PAES is ingelig deur die 2016 Nasionale Beskermdede Gebiede Uitbreidingsstrategie (NPAES), wat daarop gemik is om "koste-effektiewe uitbreiding van beskermdede gebiede te bewerkstellig vir verbeterde ekosisteem verteenwoordiging, ekologiese volhoubaarheid en veerkragtigheid teen klimaatsverandering" (DEA, 2016). Die NPAES strook met die Nasionale Biodiversiteitsstrategie en Aksieplan 2015-2025 (NBSAP) (SANBI, 2015). Die bestuur van biodiversiteitsbates is deel van Strategiese Doelwit 1 van die NBSAP, met die ontwikkeling van 'n verteenwoordigende netwerk van beskermdede en bewaringsgebiede as 'n subdoelwit. Implementering van die Business Case for Biodiversity Stewardship (SANBI, 2017) word opgemerk in verband met die bydrae van voogdyskapterreine tot die uitbreiding van beskermdede gebiede in provinsies.

e-skakels
CBD
WCBA
NPAES
NBSAP

Om die doel van die WC PAES te bereik en die gewenste uitkoms te verkry, vereis die doeltreffende implementering van 'n administratiewe raamwerk om die belegging van privaat en staatsgrond in bewaring te verseker, die optimale betrokkenheid van vennote om effektiewe en toepaslike toewysing van hulpbronne te verseker, en die effektiewe bestuur en administrasie van beskermdede gebiedwaardes en ekologiese integriteit.

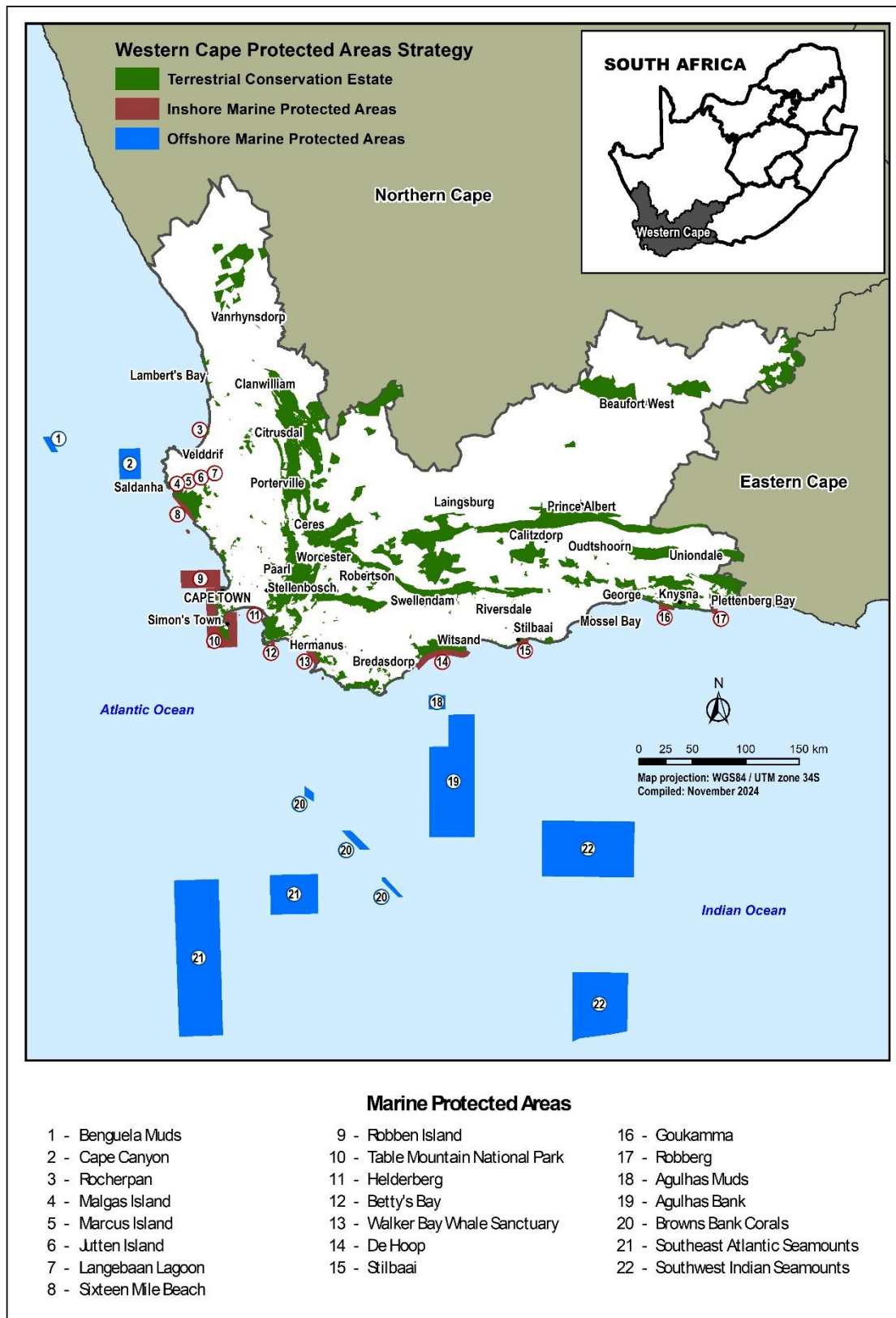
2.2 Die Wes-Kaap Beskernde Gebiedsnetwerk

Die provinsie se landbeskernde gebiedsnetwerk het op 31 Maart 2024 altesaam 2 328 477 ha beloop (Figuur 1). Hierdie netwerk bestaan uit gebiede wat as formeel beskermd geag word ingevolge NEM: PAA. Ongeveer die helfte van ekosisteme word nie goed verteenwoordig binne die beskernde gebiedsnetwerk nie. Die posisionering van nuwe beskernde gebiede in die mees geskikte gebiede, gebaseer op sistematiese biodiversiteitsbeplanning en die 2023 WC BSP (CapeNature, 2023), verseker hoë vertroue in die bereiking en bydrae tot nasionale verteenwoordigende biodiversiteitsteikens op mediumtermyn.



Figuur 1: Die beskernde gebiedsnetwerk van die Wes-Kaap Provinsie soos op Maart 2024.

Kus Mariene Beskernde Gebiede (MPA's) beslaan tans ongeveer 1 600 km² langs die Wes-Kaapse kuslyn. Sewe van die 20 nuwe MPA's wat in 2019 verklaar is is geleë in die waters aan die kus van die Wes-Kaapse provinsiale en beslaan ongeveer 20 819 km² (Figuur 2).



Figuur 2: MPA's van die kus van die Wes-Kaap, Suid-Afrika.

2.3 Wes-Kaap Beskernde Gebiedsteikens

2.3.1 Berekening van beskernde gebiedsteikens

Die huidige geïdentifiseerde teikens strook met die Suid-Afrikaanse NPAES, NEM: PAA, en die CapeNature Strategic Plan 2021–2025 (CapeNature, 2021). Die teikens dra by tot die doelwit om 60% van die biodiversiteitsdrempel vir alle terrestriële ekosisteme te bereik en 10% van die mariene omgewing teen 2030 te besker. Die hoofdoel is om 'n verteenwoordigende en lewensvatbare proporsie van alle ekosisteme te bekerm ten einde om ekosisteembestendigheid en veerkragtigheid te verseker.

Die Wes-Kaap Bewaringslandgoed beslaan 2 328 477,8 ha (soos einde Maart 2024). Dit sluit alle formeel ondertekende (in die geval van kontraknatuurreservate) en verklaarde beskernde gebiede in. Hierdie gebied sluit ook Mariene Beskernde Gebiede (MPAs) en eilandnatuurreservate in (Tabel 2).

Tabel 2: Status quo van die Wes-Kaapse Bewaringslandgoed (Maart 2024)

WES-KAAP BEWARINGSBOEDEL	HEKTAAR	% van WC Provinsie
Wes-Kaap Provinsie	12 942 655	
Wes-Kaapse Bewaringslandgoed (insluitend eiland- en mariene beskernde gebiede)	2 328 477	18%
Wes-Kaap Bewaringslandgoed (terrestriëel)	2 166 932	16,7%
CapeNature beskernde gebiede (terrestriëel)	784 170	6,1%
CapeNature beskernde gebiede (insluitend eilande en mariene beskernde gebiede)	828 441	6,4%

Die huidige terrestriële beskernde gebiedsnetwerk beloop 16,7% van die provinsie. Om 'n beskernde gebiedsnetwerk te bewerkstellig wat ten volle verteenwoordigend is van die ekosisteme binne die provinsie, word beskerming van 'n bykomende 13,3% van die provinsie vereis. Dit sal beskerming van 30% van die provinsie tot gevolg hê. Beskermingsteikens vir die 2024-2029 WC PAES word in Tabel 3 getoon en dui aan wat die minimum verpligte vereiste is (lae pad), en wat die verlangde teiken (hoë pad) is.

Tabel 3: Beskermingsvlakke vir die WC PAES 2024 – 2029.

VLAK	TEIKEN	HEKTAAR	%
Laag	CapeNature 5-jaar strategiese plan teiken	25 000	
Hoog	30% gebied teiken	1 715 864	13,3%

2.3.2 Kriteria wat Beskernde Gebied Uitbreiding dryf

Prioriteitsbiodiversiteitsgebiede binne die Wes-Kaap Provinsie word geïdentifiseer deur 'n proses van sistematiese biodiversiteitsbeplanning. Die 2023 WC BSP (CapeNature, 2023), 'n kernkomponent van die PBSAP, word gebruik om bewaringsaksies, soos uitbreiding van beskernde gebiede of belegging in ekologiese infrastruktuur, ruimtelik te prioritiseer.

Die 2023 WC BSP en die meegaande Tegnieuse Verslag (in konsep) bestaan uit die Ruimtelike Biodiversiteitsplan Kaart van Prioriteit Biodiversiteitsgebiede, en kontekstuele inligting en grondgebruik riglyne wat die mees onlangse en mees akkurate biodiversiteit inligting beskikbaar stel vir grondgebruik en ontwikkelingsbeplanning, omgewingsbepalings en -regulering, en natuurlike hulpbronbestuur (CapeNature, 2023). Die BSP-kaart dek die terrestriële- en varswaterkomponente, en belangrikste kus- en riviermondingshabitatte, en identifiseer gebiede wat belangrik is vir die bewaring van biodiversiteitspatrone en ekologiese prosesse. Dit word vasgelê in aangewese kritieke biodiversiteitsgebiede (CBA's) en ekologiese ondersteuningsareas (ESA's).

In die Wes-Kaap het bewaringsowerhede en -praktisyns gepoog om 'n portefeulje van uitbreidingsprioriteite te ontwikkel wat die balans vind tussen die vaslegging van belangrike en dringende terreine, terwyl daar terselfdertyd op die bereiking van meer spesifieke biodiversiteitsuitkomstes gefokus word om terreine vir beskermde gebiedsuitbreiding te help prioritiseer. Aangesien baie terreine beide belangrik en dringend is om die primêre beskermingsdoelwit in die Wes-Kaap te bereik wat volgens die provinsiale konteks afgeskaal is en aan bekende landskappe gekoppel is, word dit makliker bereik om te verstaan wat die strategie moet en kan bereik.

Alle nuwe beskermde gebiede moet, as 'n minimum, uit CBA's bestaan of insluit. Dit is 'n fundamentele beginsel van hierdie strategie en 'n operasionele parameter vir alle staatsdepartemente wat betrokke is by hulpbronbestuur en -beskerming binne die Wes-Kaap. Daarbenewens moet die kriteria hieronder gelys in ag geneem word wanneer terreine vir beskermde gebiedsuitbreiding gekies word, aangesien dit veelvuldige biodiversiteitsuitkomstes sal bereik.

Bedreigde ekosisteme:

Die Suid-Afrikaanse Rooilys van Bedreigde Ekosisteme (RLE) is hersien en gepubliseer ingevolge Nasionale Omgewingsbestuur: Biodiversiteitswet (No. 10 van 2004) op 18 November 2022 (Republiek van Suid-Afrika, 2022). Daar is 171 terrestriële ekosisteme in die Wes-Kaap, waarvan 64 as bedreig gelys is en 25 as kritiek bedreig.

Onderbeskernde ekosisteme en strategiese landskappe:

Net vir 44 van die 171 ekosistementipes in die Wes-Kaap het al hul provinsiale beskermingsteiken bereik. Om uitstaande teikens te bereik, moet meer as een miljoen hektaar oor 116 verskillende terrestriële ekosistementipes steeds beskerm word.

Noodsaaklike habitat vir prioriteitspesies:

Alhoewel die provinsiale beskermingsdoelwit gekoppel is aan ekosisteme, is die bedoeling om die volle spektrum van diere, plante, ekosisteme en ekologiese prosesse wat in die provinsie voorkom te beskerm, in 'n uitleg wat so min as moontlik bots met ekonomiese ontwikkeling en menslike lewensbestaan. Om te verseker dat spesies se bewaringsbehoefte in die WC PAES voorsien word, is noodsaaklik. Die volgende spesies/groepe is geprioritiseer omdat formele habitatbeskerming as noodsaaklik beskou word vir hul langtermyn-oorlewing in die natuur en die huidige beskermde gebiedsnetwerk is onvoldoende om aan hul spesifieke ruimtelike vereistes te voldoen:

- Kaapse bergsebra
- Bontebok
- Rivieroewerkonyn
- Geometriese skilpad
- Endemiese visspesies

- Bedreigde en onbeskernde plantspesie-brandpunte
- Voël byeenkomsgebiede
- Endemiese skoelapperspesies van bewaringsbelang

Varswaterekosisteme:

Binnelandse vleilande en riviere is oorwegend baie gemodifiseer en is in 'n swak toestand. Hierdie komponente is geografies beperk, en druk is gekonsentreerd. Vleilande is die mees bedreigde van al Suid-Afrika se ekosisteme en van die minste goed beskernde sisteme, ten spyte daarvan dat dit 'n relatief klein deel (2,4%) van die landskap uitmaak (Nel & Driver, 2012).

Om die gapings in die beskernde gebiedsnetwerk vir varswaterekosisteme aan te spreek, fokus hierdie WC PAES op 'n reeks stelsels van spesifieke bewaringsbelang weens hul uniekheid, kwesbaarheid en swak beskermingsstatus (d.w.s. verteenwoordiging) soos veenlande, vernale poele ingebed in kritiek bedreigde renosterveld, die “nat” stel krities bedreigde ekosisteemtipes, en die rivierstelsels wat daarmee geassosieer word, naamlik: Kaapse Laagland Alluviale Plantegroei, Swartland Alluvium Fynbos, Kouebokkeveld Alluvium Fynbos, en Muscadel Riviere.

Benewens die teiken van hierdie plantegroeitipes, streef die WC PAES na beter ontwerpte beskernde gebiede wat hele vleilande en rivierlope akkommodeer. Varswaterekosisteme verteenwoordig hoëwaarde-ekologiese infrastruktuur wat kritieke ekosisteemdienste soos watersuiwering en vloedregulering verskaf (Nel & Driver, 2012). Die lewering van hierdie dienste vereis die beskerming van hele, funksionele stelsels.

Klimaatverandering en verbindingskorridors:

Die vestiging van klimaatsverandering en verbindingskorridors is geïdentifiseer as 'n strategie om die impak van klimaatsverandering op biodiversiteit en ekosisteemdienste in die Wes-Kaap te verminder (DEA&DP, 2020). Die 2010 WWF-SA Table Mountain Fund (TMF)-identifikasieproses vir klimaatsveranderingskorridors het gesamentlike inisiatiewe tussen sleutelbewaringsagentskappe en -organisasies behels om voorgestelde bewaringsgebiede as prioriteitskorridors te identifiseer. Die Dassenberg Coastal Catchment Partnership was so 'n inisiatief. Die gebiede wat geïdentifiseer is, het van die mees uitgebreide en relatief ongeskonde bedreigde en krities bedreigde laaglandhabitate binne die Wes-Kaap ingesluit (Pence, 2009).

Strategiese waterbrongebiede:

Strategiese Waterbrongebiede (SWSA's) is gebiede soos wateropvanggebiede, wat buite verhouding groter volumes water per oppervlakte-eenheid produseer as ander gebiede. Hulle is oor die algemeen geleë in gebiede met hoë reënval met 'n basisvloei van minstens 11-25 mm/jaar, wat bewys is van 'n sterk verband tussen grondwater en oppervlakkvloei (Le Maître *et al.* 2018).

Watersekuriteit is 'n nasionale prioriteit in Suid-Afrika en baie SWSA's in Suid-Afrika is onderbeskermd en word swak bestuur. Gelukkig is die meeste van die provinsiale natuurreservate in die Wes-Kaap binne SWSA's geleë en het 'n baie hoër persentasie beskerming as in die res van Suid-Afrika. In die Wes-Kaap word 52% van die SWSA's formeel beskermd.

Mariene, riviermonding en kusstelsels:

In die Wes-Kaap is riviere en riviermondings oor die algemeen in 'n swak toestand. Ongeveer 28% van riviermondingsgebiede, 10% van binnelandse vleilandgebiede en 42% van rivierlengte is in 'n natuurlike/byna natuurlike toestand. Ongeveer 28% van seekus-ekosisteemtipes is in 'n goeie toestand.

Mariene binnebank en baai-ekosisteme (buite die provinsiale grens) is in 'n besonder swak toestand in hierdie streek.

Toepaslike meganismes vir verbeterde beskerming en bestuur van bestaande MPA's en eilandnatuurreserve (insluitend beskermde 'rotse') moet nagestreef en geïmplementeer word. Meganismes sluit in MPA-hersonering om die proporsie 'geen-neem'-gebiede en verbeterde bestuursone vir landgebaseerde spesiebewaring (robbe en gannets) te verhoog en is daarop gemik om sleutelgapings in die beskerming van provinsiale kushabitatte en ekologiese prosesse te verseker.

Bestuursplanne vir verklaarde MPA's word ontwikkel en geïmplementeer. Ongeveer 24% van die een-kilometer-wye kussone word formeel beskerm, maar sleutelgapings bly in kushabitatverteenvoording en in sommige gebiede is daar onvoldoende NEM: PAA-nakoming (hoofsaaklik plaaslike en privaat natuurreserve). Daar is ook fisiese gapings tussen landwaartse en seewaartse beskermde gebiede (bv. admiraliteit-reservaatgrond). Daar is ook 'n behoefte om die omvang en vlak van beskerming van geïdentifiseerde kernriviermondings binne die riviermond funksionele sone te verhoog. Die grootste gevaar is die Kritiek Bedreigde Koel-gematigde Oorwegend Oop riviermondings (Van Niekerk *et al.* 2019).

e-skakels

[CapeNature Strategiese Plan 2020/25](#)

DRAFT

HOOFSTUK 3: MEGANISMES VIR UITBREIDING VAN BESKERMDE GEBIEDE

In onlangse jare het die bewaringsektor toenemend kreatief geword om alternatiewe en meer kontemporêre meganismes te vind waarmee die formele beskermd gebiedsnetwerk uitgebrei kan word. In die Wes-Kaap sal alle potensiële meganismes oorweeg word, hoewel die strategie vir die volgende vyf jaar fokus op Voogdyskap (beide proaktief en reaktief), die oordrag van geïdentifiseerde grond in staatsbesit na bewaring, en die verkryging van grond deur bewarings Nie-Regeringsorganisasies (NGO's).

Hierbenewens sal die provinsie werk om hulpbronne doeltreffend en toepaslik toe te wys om die omgewingsekuriteit van die beskermd gebiedsnetwerk te verseker deur die proporsie wat ten volle aan NEM: PAA voldoen, te verhoog, en spesifiek te fokus op staatsgrond wat tans vir bewaring bestuur word.

3.1 Privaatgrondbelegging in bewaring

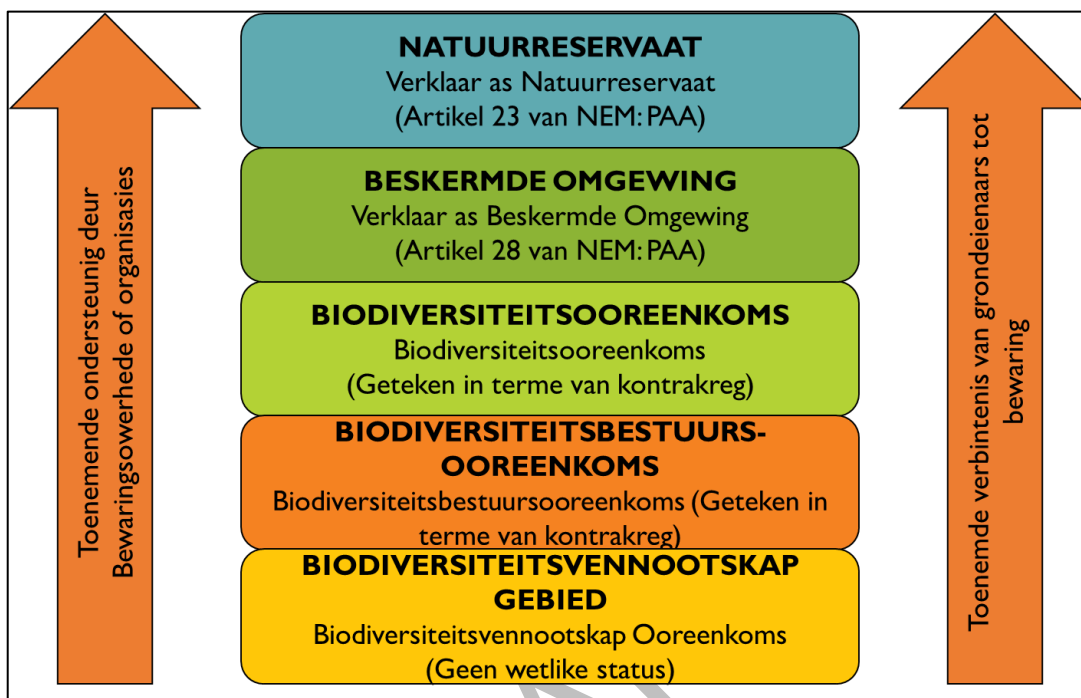
3.1.1 Biodiversiteit-voogdyskap

Biodiversiteit-voogdyskap is die praktyk om biodiversiteit effektief te bestuur buite die bestaande staatsbestuurde beskermd area netwerk. Dit word bereik deur die verantwoordelikheid om biodiversiteit te bewaar in die hande van privaatgrondeienaars te plaas deur middel van 'n verskeidenheid kontraktuele ooreenkomste. Biodiversiteit-voogdyskap word gelei deur die Nasionale Biodiversiteit-voogdyskap riglyndokument (SANBI, 2018), 'n beste praktyk implementeringsgids vir die beskermd gebied uitbreiding gemeenskap van praktyk. NGO's speel 'n beduidende rol in die implementering van biodiversiteit-voogdyskap, deur hul ondersteuning aan bewaringsagentskappe, privaatgrondeienaars, Gemeenskaplike Eiendomsverenigings (CPA's) en die okkuperders van kommunale grond (SANBI, 2018).

Die motivering vir die aanvaarding van biodiversiteit-voogdyskap as 'n kernstrategie vir die provinsie is dat die biodiversiteit met die hoogste prioriteit (en laagste verteenwoordiging) in die Wes-Kaap op privaatgrond geleë is. Verder word voogdyskapkontrakte wyd beskou as een van die mees koste-effektiewe en haalbare meganismes vir die beskerming van belangrike natuurlike stelsels regoor die wêreld (Jackelman) *et al.* 2008; Stolton *et al.* 2014), en voogdyskap lewer aansienlike bydraes tot die uitbreiding van beskermd gebiede (SANBI, 2017). Teen die einde van 2024 is 79 beskermd gebiede wat meer as 120 000 ha beslaan, deur die provinsiale biodiversiteit-voogdyskapprogram verklaar, en 'n bykomende 62 terreine wat meer as 200 000 ha verteenwoordig, was in onderhandeling vir die verklaring as beskermd gebiede. Volgens die onlangse waardeproposisie vir Biodiversiteit Voogdyskap (UNDP, 2022) help hierdie meganisme om Suid-Afrika se waardevolle ekologiese infrastruktuur te beveilig, wat meer as R325 miljard per jaar lewer in belangrike ekosisteedienste soos waterregulering, toerisme en vrugbare gronde. Biodiversiteit-voogdyskap bied ook ekonomiese geleenthede in landelike gebiede, skep werk en voldoen aan verskeie nasionale doelwitte, wat bydra tot doelwitte reor verskeie sektore, soos water, landbou en klimaatsverandering (UNDP, 2022). Die verklaring van nuwe voogdyskappersele en die vermoë om die geakkumuleerde terreine oor tyd in stand te hou en te audit, word egter beïnvloed deur finansiële en hulpbronnbeperkings wat aan dalende begrotings gekoppel is.

Alle potensiële nuwe voogdyskappersele word aan die Wes-Kaapse voogdyskap en beskermd gebiedsuitbreidingshersieningskomitee voorgelê om die toepaslike voogdyskapvlak te bepaal (Figuur 3). Die huidige belangstelling van grondeienaars om biodiversiteit deur voogdyskap te beskerm, oorskry moontlik die kapasiteit van CapeNature om die voogdyskapsproses te bestuur. Gevolglik is die fokus vir

die volgende vyf jaar om die integrasie van landskapskaalbewaring verder te ondersoek om voodyskapvennootskappe te versterk en uit te brei. Hierdie landskapbenadering word deur CapeNature geïmplementeer om die skuif van beskermde gebiedgesentreerde bewaring na die oorbrugging van verdeling tussen geografiese, juridiksies, sektore en kulture te beklemtoon om ekologiese, kulturele en ekonomiese voordele vir almal te beskerm.



Figuur 3: Die verskillende voogdykapvlakke wat aan grond toegeken word op grond van die biodiversiteitswaarde daarvan.

Reaktiewe voogdykap het ontstaan as 'n komplementêre benadering tot proaktiewe voogdykap vir die verkryging van voogdykapooreenkoms en kan een van drie hoofvorme aanneem:

- 'n Grondeenaar nader die bewaringsagentskap om voogdykap na te streef.
- 'n Grondeenaar doen aansoek om omgewingsmagtiging om dele van hul grond te ontwikkel en voogdykap is 'n voorwaarde vir die verkryging van hierdie regte.

- 'n Biodiversiteitsverrekening word aanbeveel as 'n remediëringsmaatreël as deel van 'n Nasionale Omgewingsbestuurswet S24G-proses.

Die Wes-Kaapse riglyn vir biodiversiteitsverrekening word ontwikkel. Dit, tesame met die Nasionale Biodiversiteitsverrekeningbeleid (Staatskoerant 48841, Kennisgewing No. 3569 van 2022) sal rig hoe biodiversiteitsverrekening in die omgewingsmagtigingsprosesse oorweeg moet word om prioriteitsbiodiversiteit binne die Wes-Kaap te verseker.

Strategiese biodiversiteitsverrekening het ten doel om te voldoen aan vereistes op 'n landskapvlak en om voorafbepaalde verrekening-ontvangsgebiede uiteen te sit. Die doel van 'n strategiese verrekening is om vooraf ontvangsareas te identifiseer en sodoende die verrekeningsevaluering, -ontwerp en -goedkeuringsproses te stroomlyn. As dit korrek toegepas word, kan strategiese verrekenings help met die ontsluiting van ontwikkeling binne 'n gebied, terwyl die beskerming van onvervangbare biodiversiteit en ekologiese infrastruktuur verseker word. Strategiese verrekenings kan leiding verskaf aan ontwikkelaars en aan owerhede wat betrokke is by besluitneming, maar hierdie proses vervang of verwyder nie enige Nasionale Omgewingsbestuurswet (No. 107 van 1998) vereistes of dié van ander toepaslike wetgewing nie.

Vir 'n verrekening om strategies te wees, moet dit voldoen aan verrekeningvereistes vir 'n menigte ontwikkelings binne 'n gedefinieerde gebied en nie net vir individuele projekte nie. Die konsep behels differensiasie tussen gebiede met 'n hoë bewaringswaarde wat nie ontwikkel behoort te word nie en geteiken moet word as verreken-ontvangsgebiede, gebiede waar daar 'n opsie kan wees om bewaringsteikens elders te bereik (gebiede wat ontwikkel kan word, maar 'n verrekening sal vereis), en gebiede wat aanvaarbaar kan wees vir ontwikkeling sonder om 'n verrekening te veroorsaak.

3.1.2 Beveiliging van verklaarde bergopvanggebiede

Privaat Bergopvanggebiede (MCA's), wat formeel verklaar word ingevolge die Bergopvanggebiedewet (No. 63 van 1970), verskaf en versterk lewensbelangrike skakels tussen baie beskermde gebiede. Hierdie skakels is uiters belangrik, veral vir die ondersteuning van voortdurende ekologiese en evolusionêre prosesse en vir hul noodsaaklike rol in die produksie van water. Verder word MCA's deur NEM: PAA erken as 'n tipe beskermde gebied waarvoor 'n bestuursowerheid nie aangewys hoef te word nie. Die Bergopvanggebiedewet bepaal wel dat hierdie MCA's afgekondigde regulasies vereis wat ontwikkeling beperk. Hierdie regulasies is nie ontwikkel nie, en bestuursplanne is nie geïmplementeer nie, wat daartoe lei dat MCA's nie altyd vir bewaring of watersekuriteit bestuur word nie, en die biodiversiteit en ekosisteedienste wat hulle verskaf, word dus nie beskerm nie.

Die WCBA maak voorsiening vir 'n wetlike oorgang- en moderniseringsmeganisme vir MCA's. 'n Gebied hou op om 'n bergopvanggebied te wees indien daardie gebied verklaar word as, of ingesluit word by, 'n

Voogdyskap en Grondhervorming

Daar is aansienlike potensiële sinergieë tussen voogdyskap, grondhervorming en landelike ontwikkeling. In 2008 is 'n nasionale grondhervorming/gemeenskaplike grond biodiversiteit-voogdyskap-inisiatief begin deur SANBI en die Departement van Landelike Ontwikkeling en Grondhervorming (DRDLR), in vennootskap met provinsiale bewaringsagentskappe, en grond- en bewarings-NGO's het die Nasionale Biodiversiteit-Voogdyskap en Grondhervorming gestig Verwysingsgroep. Hierdie verwysingsgroep fasiliteer resolusies wanneer die uitbreiding van beskermde gebiede en grondeise in stryd is. In die Wes-Kaap het CapeNature reeds biodiversiteitsooreenkomste vir drie sulke terreine onderteken en nuwe prosesse is aan die gang om Beskermde Gebiede met Kommunale Eiendomsverenigings te vestig.

spesiale natuurreservaat, nasionale park of natuurreservaat of deel daarvan, ingevolge Artikels 18, 20 of 23 van NEM: PAA.

Deur die bemagtigende bepalings in die WCBA kan die potensiaal van privaat MCA's om by te dra tot langtermyn-biodiversiteitsbewaring ontsluit word. Die Provinsiale Minister kan spesifieke vereistes voorskryf vir die bestuur van MCA's en spesifieke aktiwiteite wat in hierdie gebiede verbied word, om te verseker dat prioriteit biodiversiteit wat binne MCA's voorkom in werklikheid beskerm word en bydra tot die beskermde gebiedsnetwerk en ekologiese infrastruktuur van die provinsie.

3.1.3 Regulering van Natuurreservate verklaar kragtens die Natuurbewaringsordonnansie (No. 19 van 1974)

Privaat- of plaaslike owerheid-natuurreservate, wat ingevolge óf nasionale óf provinsiale wetgewing tot stand gebring is voor die werking van die NEM: PAA, word ingevolge Artikel 23 (5) van NEM: PAA as natuurreservate beskou. Die vereistes vir die stigting van natuurreservate onder die vorige wetgewing is egter minder streng as die vereistes uiteengesit in die NEM: PAA. Die Wet vereis:

- 1) 'n formeel aangestelde bestuursowerheid.
- 2) 'n goedgekeurde bestuursplan.
- 3) die vereiste titelakte-endossement soos uiteengesit in NEM: PAA. As gevolg hiervan, alhoewel eiendomme wat voor NEM: PAA gevestig is, as beskermde gebiede beskou word, bly hulle kwesbaar vir agteruitgang en/of ontwikkeling en word dus geteiken vir die voldoeningskomponent van hierdie strategie.

CapeNature het die proses begin om die wettige status van alle privaat natuurreservate in die Wes-Kaap te verifieer. Sodra die biodiversiteitswaarde, grondgebruikstatus en wetlike status van privaat natuurreservate binne die provinsie vasgestel is, sal CapeNature grondeienaars van prioriteitsgebiede bystaan wat hul eiendomme ten volle wil beveilig. CapeNature het 'n standaard bedryfsprosedure ontwikkel wat uiteensit hoe om te voldoen aan die drie NEM: PAA vereistes hierbo uiteengesit. CapeNature sal tegniese bystand verleen om te verseker dat 'n bevoegde bestuursowerheid aangestel word, en dat die bestuursplan van die natuurreservaat behoorlik deur die Provinsiale Minister goedgekeur word.

Natuurreservaatstatus kan slegs teruggetrek word deur 'n aansoek deur die grondeenaar van die eiendom of CapeNature by die Provinsiale Minister. Sulke aansoeke sal aan die Hersieningskomitee vir die Uitbreiding van Voogdyskap en Beskermde Gebiede voorgelê word vir oorweging. 'n Aansoek om onttrekking sal slegs deur CapeNature ondersteun word indien die biodiversiteitswaarde laag is, en/of indien die vereistes van 'n natuurreservaat in terme van NEM: PAA nie meer nagekom word nie. Alle bestaande privaat natuurreservate is tans in 'n hangende toestand totdat hulle óf onttrek word óf NEM: PAA voldoen.

3.2 Openbare of Staatsgrondbelegging

3.2.1 Die oordrag van Bosbou-uitgangsgrond na CapeNature vir die vestiging van beskermde gebiede

Onwingsgewende bosbouplantasies word herverdeel na alternatiewe grondbestuurders vir meer gepaste grondgebruike. Sulke plantasies, waarna verwys word as bosbou-uitgangsgebiede, is eiendomme wat voorheen by die Departement van Landbou Bosbou en Visserye (DAFF) berus en aan Cape Pine: Forests and Timber Products (Cape Pine) verhuur is. CapeNature is erken as 'n potensiële grondbewaarder, en formele bewaring as een van die toepaslike grondgebruike.

Die oordrag van bosbou-uitgangsgediede bestaan uit drie fases: omskakeling, rehabilitasie en restourasie. Omskakeling vereis die aanvanklike skoonmaak van die aangeplante bome na natuurlike plantegroei. Rehabilitasie is die mediumtermyn-handeling om die gebied na sy uiteindelijke gewenste toestand te verander. Herstel is die finale doelwit en word bereik wanneer die gebied teruggekeer het na sy voor-plant toestand of 'n ander gewenste bewaringseindpunt.

CapeNature het die eiendomme in die Wes-Kaap Provinsie beoordeel wat die Departement van Visserie, Bosbou en Omgewing (DFFE) van bosbou vrystel. Dit is beoordeel op grond van biodiversiteitswaarde en of die bestuur van die grond beter algehele bestuur van bestaande en aangrensende beskermde gebiede kan fasiliteer. Eiendomme is aan een van drie kategorieë toegewys: (1) eiendomme wat CapeNature kon aanvaar; (2) eiendomme wat CapeNature nie kon aanvaar nie; en (3) eiendomme wat CapeNature kan aanvaar indien bykomende fondse vir die bestuur van die eiendomme verskaf word.

Eiendomme wat CapeNature kan aanvaar, ongeag of bykomende fondse ontvang word, is ongeveer 11 230 ha. Weens die koste-implikasies van die bestuur van die grond, is hierdie portefeulje grond gerasionaliseer en die doelwit dat hierdie gronde binne vyf jaar oorgedra en as beskermde gebiede verklaar word. Eiendomme wat CapeNature kan aanvaar, maar slegs met bykomende bestuursfondse, is ongeveer 1 300 ha.

3.2.2 Die vestiging van staatsgrond aan CapeNature

Baie van die eiendomme wat tans deur CapeNature bestuur word, is Staatsbosse wat by die nasionale Departement van Openbare Werke en Infrastruktuur (DPWI), die nasionale Departement van Landbou, of die nasionale Departement van Grondhervorming en Landelike Ontwikkeling (DLRRD) berus. Sedert 1994 administreer en bestuur CapeNature hierdie gebiede sonder die toepaslike wetlike vestiging, wat die organisasie blootstel. Dit is byvoorbeeld te betwyfel of CapeNature onafhanklik regstappe sal kan instel om onwettige nie-kommersiële bewoners te verwyder of vergoeding te verkry vir skade wat veroorsaak is deur brande wat nalatig op aangrensende grond ontstaan het.

Daar is ook 'n aansienlike risiko vir CapeNature en die Wes-Kaapse regering wanneer grond bestuur word as beskermde gebiede waar hierdie bestuur die omvang van bevoegdheid wat deur die wet aan hulle gegee word (d.w.s. *ultra vires*) oorskry. Dit verhoed nie net CapeNature om toegang tot sekere grondbesitregte te verkry nie, maar dit verhoed ook ander aansprake soos toegang tot munisipale belastingkortings en belastingaansparing. Dit beperk ook beide CapeNature en die Wes-Kaapse regering in die neem van regstappe ten opsigte van die grond op enige gegewe tydstip, aangesien hierdie entiteite nie die nodige reg of kapasiteit besit om 'n aksie in te stel of om in 'n hof te verskyn (*locus standi*) soos deur die wet vereis word nie.

Hierdie staatsbos-eiendomme moet by die provinsiale departement van infrastruktuur (DI) berus, en die bestuur daarvan moet aan CapeNature opgedra word. Om die eiendomme korrek gevestig en bestuur te kry, het CapeNature in vennootskap met die DI 'n proses begin om te verseker dat al die grond so gou moontlik korrek toegewys word. Dit is egter tydrowend en benodig die bystand van verskeie staatsdepartemente.

Om hierdie gebiede wettiglik as beskermde gebiede in ooreenstemming met NEM: PAA te verklaar, word bykomende befondsing vereis. CapeNature bestuur tans hierdie staatswoude en wildernisgebiede met die jaarlikse toelae-befondsing wat deur die Provinsiale Tesourie (insluitend Uitgebreide Openbare Werke-programbefondsing) en Nasionale Tesourie-befondsing (DFFE: Natuurlike Hulpbronbestuur) verskaf word. 'n Toewysing vir toerisme-ontwikkeling is ook deur die Provinsiale Tesourie geormerk om die toerismeportefeulje uit te brei. Geen bykomende fondse word benodig om die grond wat CapeNature tans

bestuur te bestuur nie, maar sonder 'n jaarlikse verhoging van die Provinsiale Tesourie om vir inflasie te vergoed, is daar geweldige druk op die huidige hulpbronne wat vir bedrywighede beskikbaar is.

3.2.3 Verklaar Admiraliteitsreservate as beskermde gebiede

Afdeling een van die Wet op Nasionale Omgewingsbestuur: Geïntegreerde Kusbestuur (No. 24 van 2008) (NEM: ICMA), definieer admiraliteitsreservate as “enige strook grond wat aan die binnelandse kant van die hoogwatermerk grens is en wat ten tyde hierdie Wet in stand getree het, as staatsgrond gereserveer of aangewys was op 'n amptelike plan, toekenningsakte, titelakte of ander dokument wat titel of grondgebruiksregte bewys as ‘admiraliteitsreservaat’, ‘staatsreservaat’, ‘strandreservaat’, ‘kusbosreservaat’ of soortgelyke reservaat”. In die Wes-Kaap Provinsie is dit tans onduidelik hoeveel van die kuslyn admiraliteitsreservate uitmaak, maar hierdie reservate vorm dikwels effektief 'n onbeskermde gaping tussen kusbeskermde gebiede en die werklike kuslyn, mariene omgewing of Mariene Beskermde Gebied (MPA).

Die oorspronklike bedoeling van 'n admiraliteitsreservaat was glo vir biodiversiteitsbewaring, veral kusduineplantegroei, geomorfologiese bewaring deur duinstabiliteit te verskaf en te verseker dat die natuurlike kusprosesse van sandvervoer en -afsetting in 'n dinamiese kussone voortduur, en om te verseker dat publieke toegang tot die strande gehandhaaf word (Forse *et al.* 2008). Hierdie admiraliteitsreservate word nie deur NEM: PAA as 'n tipe beskermde gebied erken nie. Aangesien onafhanklike kadasters egter parallel met die kuslyn loop, skep hulle soms 'n onbestuurde skeiding tussen land- en mariene-gebaseerde beskermde gebiede, wat 'n aansienlike las en risiko op die bestuursowerhede langs die admiraliteitsreservate plaas. Die doel hier is om (a) admiraliteitsreservate te identifiseer wat biodiversiteitsprioriteite is en/of weerskante van 'n beskermde gebied geleë is; (b) die oordrag van hierdie reserwes vanaf die DPWI na alternatiewe wetlik toegewysde bestuursowerhede fasiliteer; en (c) hierdie reservate ingevolge NEM: PAA as Beskermde Gebiede te verklaar.

Dit is belangrik om daarop te let dat verskeie potensiële bestuursowerhede bestaan en kan nasionale agentskappe (bv. SANParke of DFFE), provinsiale agentskappe (bv. CapeNature), plaaslike owerhede (waar gewilligheid en bevoegdheid vir biodiversiteitsbewaring geopenbaar is) of selfs privaat grondeienaars insluit (in voorgediskapoooreenkomste of privaat natuureservate).

3.2.4 Verklaring van Mariene Beskermde Gebiede en uitbreiding van 'Geen-neem' Sones

Operasie Phakisa is 'n nasionale inisiatief wat daarop gemik is om die ekonomiese potensiaal van Suid-Afrika se oseane te ontsluit. 'n Komponent van hierdie projek, wat deur DFFE gelei word, is die formele verklaring van prioriteit mariene habitate as MPA's. Die beskermingsdoelwit van Operasie Phakisa is om 5% (72 000 km²) van die Eksklusiewe Ekonomiese Sone (EEZ) as MPA's te verklaar. Van die 20 nuwe MPA's wat in 2019 verklaar is, is sewe mariene aflandige gebiede langs die Wes-Kaapse kuslyn. Die tweede ronde van die MPA-komponent van Operasie Phakisa beoog om 'n verdere 5% te verklaar, hoewel dit dalk nie voor 2025 sal realiseer nie.

Operasie Phakisa het tot op hede nie die beskerming van enige riviermondings in die Wes-Kaap ingesluit nie. Dit is 'n kritieke leemte wat aangespreek moet word. Hersiene prioritisering van kus-ekosisteme binne 'n uitgebreide netwerk van MPA's word oorweeg na aanleiding van die Nasionale Biodiversiteitsevaluering (NBA, 2018).

Benewens die uitbreiding van die MPA-netwerk, beklemtoon die WC PAES ook die behoefte om bestaande MPA's beter te beskerm. Daar is tans twee kategorieë MPA's, geen-neem MPA's en MPA's waarin 'n mate van onttrekking toegelaat word. Die toekenning van onttrekkingsregte aan MPA-sones moet gebaseer wees

op die bevolkingsdinamika en bedreigings vir die onderliggende mariene ekosisteme. Alhoewel die uitbreiding van 'n 'geen-neem'-sone in 'n bestaande MPA nie uitbreiding van die MPA-netwerk uitmaak nie, kan dit lei tot 'n hoër mate van beskerming vir biodiversiteit.

3.3 Verkryging van grond deur NGO's

CapeNature, bewarings-NGO's en die Wêreldwye Fonds vir Natuur Suid-Afrika (WWF-SA) het in die verlede saamgewerk om belangrike biodiversiteitsterreine in die Wes-Kaap te bekom en te bestuur. Dit word duidelik geïllustreer deur die gesamentlike vennootskap van CapeNature, WWF-SA en Leslie Hill Succulent Karoo Trust wat onlangs gelei het tot die verklaring van die Knersvlakte Natuureservaat.

WWF-SA fasiliteer die aankoop van die grond deur 'n toepaslike skenker of trust. CapeNature verklaar dan die grond onder NEM: PAA en CapeNature word gelyktydig as die bestuursowerheid toegeken. In sommige gevalle, waar CapeNature nie finansiëel in staat is om die terrein te bestuur nie, word alternatiewe reëlings soos medebestuursooreenkomste ingestel, waar 'n derde party die terrein namens CapeNature bestuur.

e-skakels
Waardeproposisie van Biodiversiteitsbestuur
Biodiversiteit Voogdyskap Riglyn

DRAFT

HOOFSTUK 4: ADMINISTRATIEWE RAAMWERK

Verklaring van beskermdede gebiede word onderneem in terme van NEM: PAA, wat 'n raamwerk skep vir die verklaring en bestuur van beskermdede gebiede terwyl voorsiening gemaak word vir samewerkende regering. NEM: PAA poog verder om 'n verteenwoordigende netwerk van beskermdede gebiede op staats-, privaat- en kommunale grond te verskaf. NEM: PAA bevorder die volhoubare benutting van beskermdede gebiede tot menslike voordeel sonder om die ekologiese karakter van die gebied te verloor. NEM: PAA moedig ook plaaslike gemeenskapsdeelname aan in die bestuur van beskermdede gebiede en poog om die verhoudings tussen omgewingsbiodiversiteit, menslike nedersetting en ekonomiese ontwikkeling te balanseer. NEM: PAA vestig dus die wetlike platform vir biodiversiteit-voogdyskap en is noodsaaklik vir die bereiking van biodiversiteit doelwitte.

Artikel 9 van NEM: PAA onderskei tussen verskeie tipes beskermdede gebiede, naamlik spesiale natuurreservate, nasionale parke, natuurreservate en beskermdede omgewings. Die wet erken ook wêrelderfenisterreine wat ingevolge die Wet op Wêrelderfeniskonvensie (No. 49 van 1999) verklaar is; MPA's ingevolge die Wet op Lewende Mariene Hulpbronne (No.18 van 1998) en/of NEM: PAA; spesiaal beskermdede bosgebiede verklaar ingevolge die Nasionale Boswet (No. 84 van 1998); en MCA's verklaar ingevolge die Wet op Bergopvanggebiede (No. 63 van 1970). Beskermdede gebiede kan gebiede in privaatbesit insluit wat formeel as nasionale parke, natuurreservate of beskermdede omgewings onder NEM: PAA verklaar is. Plaaslike owerheid natuurreservate, privaat natuurreservate en beskermdede omgewings word geag as verklaar ingevolge NEM: PAA [(Artikel 12 en 23 (5), en Artikel 12 en 28(7) met betrekking tot beskermdede natuurlike omgewings wat ingevolge die Wet op Omgewing Bewaring ingestel is (No. 73 van 1989)].

4.1 Doeltreffende verklaring van beskermdede gebiede

'n Verklaring van Provinsiale Beskermdede Gebiede-taakspan (DPPA-taakspan) is gestig om die doeltreffendheid van beskermdede gebiedsverklarings te ondersteun en te verbeter en om voldoening aan NEM: PAA te verseker. Die DPPA-taakspan volg die vordering van alle verklaringvoorleggings wat aan die Provinsiale Minister gemaak is en help met die oplossing van tegniese regsuitdagings wat tydens die verklaringsproses ondervind word. Die DPPA-taakspan verseker vaartbelynde en doeltreffende interaksies tussen CapeNature, die Departement van Omgewingsake en Ontwikkelingsbeplanning, die Departement van die Premier se Regsdienste en ander relevante belanghebbendes. Die DPPA-taakspan bied 'n platform om konstruktief by te dra tot die verbetering van prosesse en funksies tydens die verklaringsproses en om doeltreffende protokolle en bedryfsprosedures te ontwikkel.

HOOFSTUK 5: IMPLEMENTERING VAN DIE WES-KAAPSE BESKERMDE GEBIEDE UITBREIDINGSSTRATEGIE

5.1 Sleutelvennote in die implementering van die Wes-Kaap Beskermdede Gebiede Uitbreidingstrategie

CapeNature is die hoof-implementeringsagent vir die WC PAES. CapeNature het die mandaat om as 'n implementeringsagentskap te funksioneer namens die Provinsiale Minister van Plaaslike Regering, Omgewingsake en Ontwikkelingsbeplanning, en die verantwoordelikheid vir biodiversiteitsbewaring binne die Wes-Kaap, insluitend Beskermdede Gebiedbestuur, is na CapeNature gedelegeer. Hierdie afvaardiging sluit ook biodiversiteitsbeplanning en biodiversiteitsbewaring buite beskermdede gebiede in.

As 'n hoofvennoot van die C.A.P.E. program, het CapeNature in 2003 begin om die uitbreiding van beskermdede gebiede deur biodiversiteit-voogdyskap met privaatgrondeienaars te implementeer. In onlangse jare is CapeNature ondersteun in die implementering van biodiversiteit-voogdyskap deur 'n reeks bewarings-NGO's. Die verhoogde samewerking met vennote was bewys as 'n noodsaaklike faktor om die vermindering van kapasiteitsbeperkings aan te spreek, asook die benutting van befondsing om die beskermdede area-landgoed uit te brei en die nodige ondersteuning aan grondeienaars te bied.

CapeNature sal die meeste van die doelwitte vervat in hierdie dokument dryf. Dit sluit in die oordrag en verklaring van spesifieke bosbou-uitgange en staatsgronde in formele beskermdede gebiede, die vertaling van privaat natuurreservate en plaaslike owerheid-natuurreservate in NEM: PAA-voldoende beskermdede gebiede, en die ondersoek na admiraliteitsreservate. CapeNature sal nie die verklaringsproses vir MPA's lei nie, maar sal DFFE (veral die beskermdede gebied-komponent van Operasie Phakisa) deur bestuur ondersteun wanneer nodig en wanneer sulke fondse verskaf word.

5.1.1 Die Wes-Kaapse departement van omgewingsake en ontwikkelingsbeplanning

Die Wes-Kaapse DEA&DP is verantwoordelik om te verseker dat die integriteit van die natuurlike omgewing van die Wes-Kaap gehandhaaf en verbeter word. Om hierdie funksie te vervul, het DEA&DP 'n PBSAP ontwikkel. Die PBSAP, wat in Maart 2016 aangeneem is, is 'n tienjaarstrategiese raamwerk wat die kollektiewe pogings van DEA&DP en CapeNature, relevante staatsdepartemente en -entiteite, munisipaliteite, vennote en die plaaslike gemeenskappe prioritiseer en koördineer. Met die verskaffing van die strategiese raamwerk vir wets hervorming sowel as institusionele veranderingsbestuur, het dit ten doel om te verseker dat biodiversiteit en ekologiese infrastruktuur in die provinsie optimaal bewaar, volhoubaar benut word en dat voordele billik gedeel word. Die PBSAP reageer op die nasionale en provinsiale ekonomiese groei- en ontwikkelingstrategieë en neem internasionale, nasionale en provinsiale biodiversiteitverwante beleide en wette in ag.

Een van die primêre meganismes waardeur DEA&DP tot die uitbreiding van die bewaringslandgoed bydra, is deur ontwikkeling in die provinsie te reguleer. Dit is dus van kardinale belang dat, as 'n verrekening van die oorblywende nadelige biodiversiteitsimpakte van ontwikkeling, DEA&DP bydra tot die beveiliging van prioriteitsbiodiversiteit, beide formeel as beskermdede gebiede, deur vennootskappe met bewaringsagentskappe, of informeel as bewaringsgebiede, deur die omgewingsmagtigingsprosesse. In

reaksie hierop het die DEA&DP die Provinsiale Riglyn oor Biodiversiteit-verrekening in 2016 hersien. Alhoewel die riglyn egter opsy gesit word in afwagting van die finalisering van die Nasionale Biodiversiteit-verrekeningsbeleidsraamwerk en die Nasionale Omgewingsverrekeningsbeleid, bly dit die sleutelinformant vir die uitvoering van biodiversiteit verrekening in die provinsie. Verrekeninge, wat formele verklaring deur biodiversiteit-voogdyskap (d.w.s. reaktiewe voogdyskap) vereis, sal sterk aangemoedig word en sodra dit by 'n omgewingsmagtiging ingesluit is, sal voldoeningsmonitering deur DEA&DP moontlik maak. In gevalle waar CapeNature nie in staat is om die terrein as 'n natuureservaat te akkommodeer nie, sal CapeNature aanbeveel dat die terrein vir bewaring gesoneer word en dat die grondeienaar, as 'n voorwaarde in 'n omgewingsmagtiging, die grond vir bewaring bestuur. Alle sulke reaktiewe voogdyskap of hersonering vir bewaringsdoeleindes sal deur die DEA&DP gerapporteer word as hul bydrae tot die beveiliging van biodiversiteit.

In terme van NEM: ICMA is DEA&DP die aangewese provinsiale hoofagentskap vir kusbestuur. Een verantwoordelikheid van die Provinsiale Minister is om kusbestuurslyne te vestig. Die primêre doel van hierdie lyne is om, *onder andere*, die kusbeskermingsone te beskerm, kus openbare eiendom en eiendomme langs die kus te beskerm, en die estetika van die kus te bewaar. DEA&DP het 'n streng proses ondergaan om kusbestuurslyne binne die Overberg-, Weskus- en Tuinroete-distrik munisipale gebiede af te baken, en is tans in die proses om 'n meganisme te ontwikkel om die toepaslike toepassing van kusbestuurslyne in grondgebruikbesluite te verseker.

5.1.2 Die Nasionale Departement van Bosbou, Visserye en Omgewing (DFFE)

Die bestuur en bewaring van die mariene omgewing is 'n nasionale funksie wat aan DFFE opdrag gegee word. Die Grondwet van Suid-Afrika, saam met NEM: PAA, bepaal dat MPA's deur die Minister van hierdie departement verklaar moet word. Die nasionale bevoegdheid om sulke gebiede te bestuur kan egter kontraktueel aan die provinsies opgedra word. Gevolglik kan die Wes-Kaap Provinsie nie die verklaring van MPA's dryf nie, maar kan aanbevelings aan DFFE maak oor prioriteitsareas vir verklaring. CapeNature kan ook deur DFFE gekontrakteer word om MPA's te bestuur.

MPA's is voorheen deur DFFE ingevolge die Wet op Lewende Mariene Hulpbronne (No. 18 van 1998) verklaar en aan CapeNature gedelegeer om te bestuur. Die verklaring en bestuur van MPA's in terme van NEM: PAA en MPA's maak hul bestuur moontlik op dieselfde manier as terrestriële beskermde gebiede, dit wil sê, die bestuursgesag word in die verklaringsproses deur die Nasionale Minister toegewys.

Die DFFE en CapeNature is betrokke by formele ooreenkomste vir die bestuur van:

- Ses Mariene Beskermde Gebiede : De Hoop MPA, Goukamma MPA, Betty's Bay MPA, Robberg MPA, Stilbaai MPA, and Rocherpan MPA.
- Drie eiland-natuureservate: Dassen Island Provinsiale Natuureservaat, Dyer Island Provinsiale Natuureservaat, en Bird Island: Lambertsbaai Penguin Island Provinsiale Natuureservaat.
- die Walker Bay Whale Sanctuary.

Met die oog op die opdatering van die NPAES, sal CapeNature DFFE betrek ten opsigte van prioriteit mariene en riviermondingsgebiede wat deur die implementering van die provinsiale strategie geïdentifiseer is. Prioriteite word aangebied en bespreek by die nasionale MPA-forum wat deur DFFE aangebied word. Sodra prioriteitsareas vir uitbreiding geïdentifiseer is, identifiseer DFFE, in samewerking met sy vennote, toepaslike meganismes om sulke gebiede te beveilig.

5.1.3 Suid-Afrikaanse Nasionale Parke

Suid-Afrikaanse Nasionale Parke (SANParke) het 'n nuwe inisiatief van stapel gestuur om Mega Living Landscapes (MLL's) te skep, wat 'n mosaïek van verklaarde Beskermdes Gebiede (PAs) en produksielandskappe buite beskermdes gebiede insluit.

MLL'e is 'n herverbeelding van hoe om biodiversiteit op 'n veel groter skaal en op 'n meer inklusiewe wyse te bestuur en te bewaar. Dit is van kardinale belang dat hulle die onderlinge verband tussen biodiversiteitsbeskerming, klimaatveerkragtigheid en die welstand van mense erken. Hierdie landskappe sal verder gaan as die tradisionele benadering tot beskermdes gebiede met heinings en wilde diere. Hulle sal erken dat baie verskillende aktiwiteite binne groot landskappe plaasvind, en dat dit tot bewaring kan bydra as dit volhoubaar bestuur word.

MLL'e gaan oor die bevordering van samewerking tussen baie verskillende vennote. Hulle is nie voorafbepaalde gebiede nie, maar sal eerder in staat wees om te groei en uit te brei deur middel van vrywillige prosesse van onder na bo. Saam sal die vennote in die landskap werk aan die gemeenskaplike doelwit om ekologiese volhoubaarheid te bewerkstellig, terwyl dit ook sosiale en ekonomiese voordele skep wat florerende landelike ekonomieë moontlik maak. SANParke sal 'n fasiliterende rol speel om belanghebbendes in MLL'e bymekaar te bring en help om hindernisse uit die weg te ruim en sleutelaksies te ondersteun. SANParke erken CapeNature as die hoofbewaringsvennoot in die Wes-Kaap en beide entiteite sal implementeringsplanne belyn om gemeenskaplike teikens op die mees doeltreffende en aanvullende wyse moontlik te bereik.

Hierdie benadering verteenwoordig 'n belangrike stap in die rigting van die bereiking van volhoubare bewarings- en ontwikkelingsdoelwitte in Suid-Afrika. Dit verteenwoordig 'n verbintenis tot die beskerming van biodiversiteit, terwyl dit ook die welstand van die gemeenskappe ondersteun wat van hierdie landskappe afhanklik is.

Die huidige SANParke-beskermdes gebiedsuitbreidingsfokusgebiede in die Wes-Kaap sluit die Weskuskorridor in, wat 'n noord-suidkorridor is wat die Weskus Nasionale Park buffer en tot in die Dassenberg Coastal Corridor Partnership (DCCP) strek. DCCP word gesamentlik deur die Stad Kaapstad en CapeNature geïmplementeer. Hierdie twee korridors vorm die Weskusnode wat deel vorm van die beskermdes gebiedsuitbreidingsaktiwiteite wat deur die vyfde aanvulling van die Global Environment Facility gefinansier word.

5.1.4 WWF SA

WWF-SA speel 'n unieke rol in die ondersteuning van vennote deur projekontwikkeling en befondsing. WWF-SA en CapeNature werk op verskeie vlakke saam om uitvoering te gee aan die uitbreiding van beskermdes gebiede in die Wes-Kaap. Onder die Volhoubare Landbou-afdeling van WWF-SA werk CapeNature saam met die WWF Conservation Champion Program in die Wes-Kaap om kontraktuele ooreenkomste met boere te teken met die doel om biodiversiteitsbestuur op daardie eiendomme te verbeter. Die Conservation Champion-program werk tans oor 45 plase wat 47 000 ha beslaan, waarvan 23 500 ha bewaringsgebiede binne die fynbos en sukkulente karoo-landskappe is.

Die WWF-SA Volhoubare Landbou-span bestuur ook 'n watervoogdyskaprojek, en twee opvanggebiedkoördineerders (voorligtingsbeamptes) is binne CBA's en SWSA's geplaas. Die Koue Bokkeveld-opvanggebiedkoördineerder verskaf uitbreidingsondersteuning vir die nuutgestigte Twee Rivieren-natuurreservaat in die suidelike deel van die Groter Cederberg-biodiversiteitskorridor. Die Groenland-opvanggebiedkoördineerder bied uitbreidingsondersteuning aan grondeienaars rondom die Groenland-bewarea wat deel is van die Groenland Watergebruikersvereniging. Die voorligtingspersoneel van WWF-SA en CapeNature beplan en werk saam in die landskap. WWF-SA beplan om CapeNature by

te staan met die ouditering van beskermde gebiede en in ruil daarvoor sal CapeNature WWF-SA bystaan met die wetlike verklaringsprosesse.

Deur die Leslie Hill Succulent Karoo Trust (LHST) verskaf WWF-SA befondsing aan CapeNature om Biodiversiteit-Voogdyskapprojekte in die Klein Karoo en die Knersvlakte te implementeer. Vir die Knersvlakte-projek is befondsing ontvang om vier voogdykapooreenkomste te onderteken en om te help met die verklaringsproses vir eiendomme wat deur WWF-SA gekoop is vir die uitbreiding van die CapeNature-bestuurde Knersvlakte-natuurreservaat. Die Klein Karoo-projek het ten doel om die beskerming van die flora van die Sukkulente Karoo aansienlik te verbeter deur beskermde gebiedsuitbreiding, landskapbewaringsinisiatiewe en institusionele versterking in die Wes-Kaap.

Die WWF-SA Grondprogram werk ook saam met CapeNature om die vestiging van formele voogdykapooreenkomste in die Rooiberg-Breederivier-bewarea te ondersteun.

Uitbreidingsondersteuning vir verbeterde bestuur van biodiversiteitskenmerke is gefasiliteer deur die aanstelling van 'n bewareabestuurder.

Beskermdes Gebied Implementering Raamwerk

Om 'n strategiese benadering met veelvuldige vennote in die Wes-Kaap te verseker, het CapeNature 'n Implementeringsraamwerk aangeneem wat die geïntegreerde implementering van prioriteit voogdykap en beskermde gebiede uitbreiding teikens in die provinsie fasiliteer deur middel van Landskap Beskermdes Gebied Uitbreiding Implementeringsplanne.

5.1.5 Die Table Mountain Fund

In 2004 het die Table Mountain Fund (TMF) die Voogdykap-aansporingsfonds geskep, wat aansporings vir grondeienaars finansier en projekte finansier wat die uitrol van biodiversiteit-voogdykap regoor die Groter-Kaapse Floristiese Streek (GCFR) ondersteun. TMF ontwikkel en ondersteun bewarings- en navorsingsprojekte wat die natuurlike erfenis van GCFR bevoordeel, beskerm en bevorder. TMF het die ondersteuning van bewaring op privaatgrond geïdentifiseer as een van die sleutelaktiwiteite waarmee die GCFR beveilig kan word. TMF gaan voort om biodiversiteit-voogdykap op 'n jaarlikse basis te ondersteun, en dit is direk gekoppel aan die aansporing van die uitbreiding van beskermde gebiede.

5.2 Beskermdes Gebied Implementeringsraamwerk

Met die erkenning dat ekologiese prosesse oor landskappe plaasvind eerder as in geïsoleerde landskapseenhede, implementeer CapeNature 'n landskapskaal bewaringsbenadering, wat beweeg van beskermde area-sentriese bewaring na die oorbrugging van verdelings tussen geografiese, juridiksies, sektore en kulture om ekologiese, kulturele, en ekonomiese voordele vir almal. Hierdie benadering streef na 'n sterker fokus op strategiese vennootskappe met sleutelbelanghebbendes soos plaaslike munisipaliteite, provinsiale en nasionale departemente, NGO's, ander bewaringsagentskappe, grondeienaars en gemeenskappe. Hierdie paradigma sluit ook groter doeltreffendheid en effektiwiteit met beperkte hulpbronne in. Die landskapskaalbenadering is ingelig deur die identifisering van prioriteitsbiodiversiteitsgebiede regoor die provinsie in die 2023 WC BSP (CapeNature, 2023).

Om die benadering te struktureer en strategiese implementering van beskermde gebiedsuitbreiding deur verskeie sleutelorganisasies te verseker, was dit nodig om 'n samewerkende vennootstruktuur in elke landskap te vestig. Hierdie geïntegreerde benadering het gehelp om die bewaringsdoelwitte van die betrokke rolspelers te verstaan en maak voorsiening vir die doeltreffende gebruik van beskikbare hulpbronne. CapeNature het die vestiging van 'n multi-organisatoriese struktuur (werkgroep of taakspan)

binne elke landskap gefasiliteer en 'n geïntegreerde implementering van prioriteit voogdyskap en beskernde gebied uitbreiding teikens beïnvloed deur 'n Landskap PAES Implementering Planne.

5.2.1 Landskap PAES Implementering Planne

Landskap-PAES-implementeringsplanne vorm die grondslag vir die implementering van die WC PAES. Hulle verskaf duidelike leiding oor hoe om voogdyskap en pogings tot uitbreiding van beskernde gebiede in 'n landskap te integreer en te koördineer. Hulle verskaf 'n oorsig van vennote wat in 'n landskap werkzaam is, beskryf die gedetailleerde prioriteitsaksies wat nodig is (waar, wanneer en deur wie), en hulpbronne wat benodig word om die doelwitte van die WC PAES te bereik. Implementeringsplanne word jaarliks bygewerk en voorgelê vir goedkeuring deur die CapeNature Uitvoerende bestuur.

5.3 Beskernde Gebied Bestuursdoeltreffendheid en Administrasie

Die regulasies vir die behoorlike administrasie van beskernde gebiede, gepubliseer ingevolge artikel 86(i) van die NEM: PAA (Regeringskennisgewing 99 van 2012), verskaf reëls vir die administrasie en bestuur van natuurreservate en hul natuurlike hulpbronne. Hierdie regulasies is, tensy anders gespesifiseer, van toepassing op alle natuurreservate. Die regulasies sit ook funksies en bevoegdhede van bestuursowerhede ten opsigte van natuurreservate uiteen. Voldoening aan regulasies dra by tot verbeterde bestuurspraktyke wat biodiversiteit beskerm.

Beskernde Gebiedbestuurseffektiwiteit (PAME) verwys na hoe doeltreffend beskernde gebiede bestuur word en die mate waarin die bestuur die waardes en ekologiese integriteit van 'n beskernde gebied beskerm, en die doelwitte en doelstellings daarvan bereik (IUCN WCPA, 2006). Om PAME te assesser en te moniteer, word die Bestuurs-doeltreffendheid Opsporingsinstrument (METT) gebruik. Die METT is vir die eerste keer in 2002 gepubliseer om die IUCN Wêreldkommissie vir Beskernde Gebiede Raamwerk vir PAME te weerspieël. Die METT dien as generiese stelsel vir die beoordeling van die bestuursdoeltreffendheid van beskernde gebiede wêreldwyd en help om te evalueer hoe goed beskernde gebiede hul bewaringsdoelwitte en -doelstellings bereik. Suid-Afrika het die METT-SA aangeneem, wat nou by die strategiese beplanning van die bewaringsektor geïntegreer is en toegepas word op alle staatsbestuurde beskernde gebiede, insluitend nasionale parke en natuurreservate.

CapeNature voltooi tweejaarlikse METT-assesserings. Die proses fokus op verskeie aspekte van beskernde gebiedbestuur, insluitend bestuur, bewaringsuitkomste en finansiële volhoubaarheid. Die sistematiese evaluering van hierdie faktore en die ontwikkeling van 'n METT-verslag sal verseker dat die vereistes vir verslagdoening in terme van die Norme en Standaarde vir die Bestuur van Beskernde Gebiede in Suid-Afrika aan voldoen word.

Privaatgrondeienaars in die Wes-Kaap kan ook verskeie voordele trek uit die gebruik van die METT om die bestuur van hul bewaringsgebiede te assesser en te verbeter. Dit sluit in verbeterde bewaringsuitkomste, ingeligte besluitneming, toegang tot hulpbronne en vennootskappe, en bydra tot die breër bewaringsdoelwitte in die landskap. Die aanvaarding en implementering van bestuurseffektiwiteitsinstrumente op privaatgrond bied leergeleenthede deur portuuruitruilings, werksinkels en die deel van beste praktyke, en dit verhoog die vermoë en verantwoordelikheid van privaatgrondeienaars om hul beskernde gebied te bestuur. Dit bied ook 'n geleentheid vir CapeNature en ander voogdyskappraktisyns om na-verklaring ondersteuning te verskaf wat betekenisvol is, vertroue bevorder, samewerking bevorder en bewaringsdoelwitte deel.

CapeNature is verbind tot sy wetgewende mandaat vir die behoorlike administrasie van beskernde gebiede, asook die ontwikkeling en die implementering van bestuursplanne. Dit verseker die langtermyn volhoubaarheid van beskernde gebiede en die welstand van plaaslike gemeenskappe. Die Nasionale Biodiversiteit-Voogdyskap Riglyndokument spreek tot die proses vir toesig oor en verslagdoening vir

BiodiversiteitVoogdyskap terreine. Indien hierdie proses gevolg word, sal dit voldoen aan die verslagdoeningsvereistes van die Regulasies vir die Behoorlike Administrasie van Natuurreservate.

e-skakels

[Regulasies vir die behoorlike administrasie van beskernde gebiede](#)

DRAFT

HOOFSTUK 6: VERWYSINGS

- CapeNature. 2015. 2015-2020 Wes-Kaap Beskernde Gebiede Uitbreiding Strategie. Ongepubliseerde verslag.
- CapeNature. 2021. CapeNature Strategiese Plan 2021–2025. Ongepubliseerde verslag.
- CapeNature. 2023. 2023 Wes-Kaap Biodiversiteit Ruimtelike Plan en Riglyne. Ongepubliseerde verslag.
- CapeNature. 2024. Wes-Kaap 2024 Staat van Bewaring Verslag. Ongepubliseerde verslag.
- CBD. 2022. Kunming-Montreal Global biodiversiteitsraamwerk. Konvensie oor Biologiese Diversiteit. SSK/COP/15/L.25.
- DEA&DP. 2016. Die Provinsiale Biodiversiteitstrategie en Aksieplan 2015 tot 2025.
- DEA. 2016. Nasionale Beskernde Gebiede Uitbreidingstrategie vir Suid-Afrika, 2016. Departement van Omgewingsake, Pretoria, Suid-Afrika.
- DFFE. 2022. Nasionale Biodiversiteit Offset Guideline. Staatskoerant 46088 (Kennisgewing No. 1924).
- Forse W, Saunders C, en de Klerk A. 2008. Update of the Admiralty Reserve in KwaZulu-Natal. Voorbereid vir die Provinsiale Beplannings- en Ontwikkelingskommissie, 8. Pietermaritzburg.
- Jackelman J, Von Hase A, Balfour D en Ferreira D. 2008. Besigheidsgeval: CapeNature Conservation Stewardship Program, 22 Julie 2008.
- Le Maître DC, Seyler H, Holland M, Smith-Adao L, Nel JL, Maherry A en Witthüser K. 2018. Identifikasie, Afbakening en Belangrikheid van die Strategiese Waterbrongebiede van Suid-Afrika, Lesotho en Swaziland vir Oppervlakwater en Grondwater. Verslag No TT 743/1/18, Waternavorsingskommissie, Pretoria.
- Lockwood M, Worboys G en Kothari A. (Reds). (2006). Bestuur van beskernde gebiede: 'n globale gids. Londen: Earthscan.
- Nasionale Omgewingsbestuur: Wet op Biodiversiteit (10/2004): hersiene nasionale lys van ekosisteme wat bedreig word en wat beskerming benodig [G 47526 – GoN 2747].
- Nel JL en Bestuurder A. 2012. Suid-Afrikaanse Nasionale Biodiversiteitsevaluering 2011: Tegniese Verslag. Deel 2: Varswaterkomponent. WNNR Verslagnommer WNNR/NRE/ECO/IR/2012/0022/A, Wetenskaplike en Nywerheidsnavorsingsraad, Stellenbosch.
- Pence GQK. 2009. Klimaataanpassingsscenario's vir die Kaapse Floristiese Streek: Tegniese Verslag.
- Republiek van Suid-Afrika. 2022. Die hersiene nasionale lys van ekosisteme wat bedreig word en wat beskerming benodig.
- SANBI. 2015. Nasionale Biodiversiteitstrategie en Aksieplan, Departement van Omgewingsake, Pretoria.
- SANBI. 2017. Die sakesaak vir biodiversiteit voogdyskap. 'n Verslag opgestel vir die departement van omgewingsake. Ontwikkel deur Cumming T, Driver A, Pillay P, Martindale G, Purnell K, McCann K en Maree K. Suid-Afrikaanse Nasionale Biodiversiteitsinstituut, Pretoria.
- SANBI. 2018. Nasionale Biodiversiteitsevaluering 2018.

- SANBI. 2018. Biodiversiteit Voogdyskap Riglyn. 'n Riglyn wat vir die Departement van Omgewing, Bosbou en Visserye opgestel is. Ontwikkel deur Wilson N, Kershaw P, Marnewick D en Purnell A.
- SANBI. 2020. Statistiek: Rooilys van Suid-Afrikaanse plante weergawe 2017.1. Afgelaai vanaf Redlist.sanbi.org op 2020/05/21. <http://redlist.sanbi.org/>
- Skowno AL en Monyeki MS. 2021. Suid-Afrika se Rooi Lys van Terrestriële Ekosisteme (RLEs). Grond. 10(10):1048. <https://doi.org/10.3390/land10101048>.
- Stolton S, Redford KH, en Dudley N. 2014. Die toekoms van privaat beskermde gebiede. Gland, Switserland: IUCN. <https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/PATRS-001.pdf>
- UNDP. 2022. Biodiversiteit Voogdyskap Waarde Proposisie – Verkorte Verslag. Die Biodiversiteitsfinansieringsinisiatief. Verenigde Nasies se Ontwikkelingsprogram: New York.
- Van Niekerk L, Adams JB, Lamberth SJ, MacKay CF, Taljaard S, Turpie JK, Weerts SP en Raimondo DC (reds). 2019. Suid-Afrikaanse Nasionale Biodiversiteitsevaluering 2018: Tegniese Verslag. Deel 3: Estuariene Ryk. WNNR-verslagnommer WNNR/SPLA/EM/EXP/2019/0062/A. Suid-Afrikaanse Nasionale Biodiversiteitsinstituut, Pretoria. Verslagnommer: SANBI/NAT/NBA2018/2019/Vol3/A. <http://hdl.handle.net/20.500.12143/6373>

DRAFT

FISIESE ADRES

CapeNature
PGWC Gedeelde Dienste Sentrum
Cnr Bosduif and Volstruis Streets
Bridgetown
Kaarstad

POSADRES

CapeNature
Privaatsak X29
Gatesville
7766

E-POS

wcpaes@capenature.co.za

WEBWERF

www.capenature.co.za



Western Cape
Government
FOR YOU

 /capenaturel

 @capenature

 @capenaturel